

BETHLEN GÁBOR
Alap

32/2011 (XII 06.) számú Bizottsági határozat melléklete

A Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. feladata, hogy a társaság többségi tulajdonában álló, a Budai Várban, a Szentháromság téren álló épületegyüttesben létrehozza a Magyarság Házát (MH).

A minden magyar összetartozását jelképező intézmény olyan nemzeti, kulturális, közművelődési, oktatási-módszertani, turisztikai és rendezvényközpont lesz, amely a Magyarország határain belül és kívül élő magyar közösségek közötti kapcsolatokat, valamint a pozitív magyarsággép kialakulását erősíti, segíti az egészséges, a múlt értékeit ismerő, de a jövőbe tekintő nemzettudat kialakulását. A több szakaszban felújítandó épület turisztikai, kulturális, magyarságismereti és nemzetpolitikai kutatási és oktatás-módszertani központként is működik majd.

A Magyarság Házában 2012-ben állandó kiállítás nyílik, amely a magyarság szellemének, történelmének legkiemelkedőbb értékeit tárja a látogatók, elsősorban a fiatalok elé, különös tekintettel a külföldi magyarság életére, értékeire és teljesítményére. A Ház működésének egyik kulcseleme, hogy a kiállításhoz olyan rendezvények kapcsolódjanak, amelyek segítik a kiállítási anyagok továbbélését, mélyebb, más aspektusból történő megismerését. A programkínálatban a szórakoztató, kulturális - színházi, zenei, táncművészeti - események mellett tudományos, ismeretterjesztő konferenciák, műhelybeszélgetések és fiataloknak szóló játékos foglalkozások is helyet kapnak.

A Jelentés célja, hogy a koncepcióalkotási folyamat eredményéről a Bizottságot tájékoztassa. Kérjük, hogy a Bizottság fogadja el a koncepciót, amely alapján a további részletes szakmai tartalom, kiállítási forgatókönyv kidolgozása elkezdődhet.

A kiállítás koncepcióját megalkotó testület 2011 októberétől kezdte meg a munkát a BGA Zrt. vitaindító anyaga alapján.

Tagjai: Ablonczy Balázs – történész, Balogh Ákos – Mandiner, Baán László – SZM főigazgató, kormánybiztos, Hatos Pál – Balassi Intézet főigazgató, Kántor Zoltán – Nemzetpolitikai Kutatóintézet igazgató, Kopek Gábor – MOME rektor, Milován Orsolya – KIM Nemzetpolitikai Államtitkárság főosztályvezető, Papp-Váry Borbála – kommunikációs vezérigazgató-helyettes BGA Zrt., Szálinger Balázs – Mandiner.

készítette:

dr. Lélfa Koppány
BGA Zrt.
vezérigazgató

látta:

Milován Orsolya
KIM NPÁ
főosztályvezető

jóváhagyta:

Répás Zsuzsanna
KIM NPÁ
helyettes államtitkár

BETHLEN GÁBOR
Alap

I. Kiállítási koncepció

„A világon semmi sem dicséretesebb, mint a jó név és a tisztességes hír; az soha nem szűnik meg, örökkön megmarad. A javakat elveszteni semmit sem jelent, de aki becsületét veszti el, mindent elveszít. [...] Tiszteld az embereket, érintkezz szívesen az idegenekkel, tudd, hogy téged figyelnek és szeretnek idegen földön is, mert aki másokat tisztel, önmagát tiszteli.”

(Zrínyi Ilona levele Rákóczi Ferenchez)

A Magyarság Háza Összetartozunk című bemutatkozó kiállításának fő üzenete a fenti mottóra épül. Az üzenet megfogalmazásánál az alábbi tényezőket kell összehangoltan kezelniük:

- a kiállítás be kívánja mutatni Trianon tragédiáját, a Magyarországtól elcsatolt területen élő magyarokat és a kivándoroltakat;
- a kiállítás fő üzenete ugyanakkor pozitív: a megmaradás, a veszteségek utáni újjáépítés, a jövőbe tekintés;
- a kiállítás elsődleges célközönsége a magyarországi középiskolás korosztály, de egyszerre kell, hogy szóljon más magyarországi korosztályokhoz, a külhoni és a diaszpórában élő magyarokhoz, valamint a kiállításra ellátogató turistákhoz.

A korábbi kiállítási koncepciók döntő többségében a múlton volt a hangsúly, a múlt fájdalmán, veszteségein. A koncepciók kevésbé reflektáltak a jelenre és a jövőre, ezért a keserű, pozitívumoktól mentes, dekadens nemzetképet festették elénk. Sikeres kiállítások (ld. Terror Háza) léteznek már, amelyek a veszteséget, a veszteség súlyát, a magyar nemzetet ért történelmi csapásokat mutatják be.

A kiállítás újdonságát az adná, hogy ezzel a szemléletmóddal szakítana. A hangsúlyt a veszteségek elleni megmaradásra, a továbbélő magyar közösségekre, a kiemelkedő személyiségek példáira és az ezt megalapozó szellemi erőre helyeznénk, ami reményt és biztatást ad a jövőre nézve is. A kiállítás elsősorban az élőkre, a megélt történelemre, egyedi, emberi, személyes sorsokra, mikorvilágokra koncentrálna úgy, hogy azt az egységes magyar nemzet keretében mutatja be. Szakítva a jövőre kivetített világfájdalommal, a múlt fájdalmait, veszteségeit semmiképp sem eltagadva, arra fektetné a hangsúlyt, hogy ma mi szolgálja a magyar nemzet „jó nevét” és „tisztes híreit”. „A javakat elveszteni semmit sem jelent, de aki a becsületét veszti el, mindent elveszít.” – olvasható a mottóban. A magyar nemzet javai jelentős hányadát elveszítette, de bebizonyította, hogy becsületét és életkedvét a kommunizmus évtizedei után sem veszítette el.

készítette:

dr. Lélfai Koppány
BGA Zrt.
vezérigazgató

látta:

Milován Orsolya
KIM NPÁ
főosztályvezető

jóváhagyta:

Répás Zsuzsanna
KIM NPÁ
helyettes államtitkár

BETHLEN GÁBOR
Alap

Fontos kitérni arra, hogy a magyar nemzet valamennyi tagja, éljen bárhol a világon, a jelen magyarságáról alkotott képhez hozzáad. A kiállítás egyéni sorsokon keresztül kívánja bemutatni, hogyan tudott a magyar nemzet talpra állni, újjáépülni. A magyar nemzet

valamennyi tagja által megélt egyéni történelem bemutatása, megismerése adhat csak komplex, mélyen értelmező rajzot arról, hogy melyek voltak azok az elemek, amelyek segítettek összességében a magyar nemzetnek az újjáépülésben.

Mi az, ami a magyar nemzetben ma, a jövőbe mutatóan tiszteletre méltó?

- Bár a magyar nemzet tagjainak jelentős része országhatárokon túl, ill. szétszórattatásban él szerte a világon, mégis egy nemzethez tartozunk, mindannyian az egyetemes magyar nemzet tagjainak valljuk magunkat.
- A magyar nemzet gazdag hagyományában, értékeiben. A magyarság képes arra, hogy ezeket a hagyományokat, értékeket a jelennel összekapcsolva biztosítsa a hagyomány és a modernitás folyamatosságát, egymásba kapcsolódását.
- A magyar nemzet él, jelen van, és gyarapítja a világot.
- Tiszteli más nemzetek értékeit, és büszke saját értékeire.
- Tudja, hogy figyelik és szeretik idegen földön is, és mindent megtesz az elismerés kivívására.

II. A kiállítás célja

A kiállítás célja az éveken át tartó hazai politikai gondolkodás, köznevelés egyértelmű hiányosságának ellentételezéseként a trianoni békediktátum, valamint a XX. század politikai és gazdasági viharai következtében szétszórattott magyar nemzet, mint világnemzet bemutatása, a határon túli közösségek érdekessé, szerethetővé tétele a magyar fiatalok számára, elsősorban a magyar szellem, teljesítmény és értékek közkinccsé tételén és hiteles bemutatásán keresztül.

Elsődleges célcsoportunk a magyarországi fiatal generáció, az általános iskolai felső tagozatos diákok és a középiskolás diákság.

A kiállítás azt üzeni, hogy a magyarság szembenéz történelmével, sokszínű és érdekes. A határon túli közösségek a nemzet részeként gazdagítják kultúránkat, emberi kapcsolatainkat, éltetik a magyar szellemet. Az összmagyarság múltbeli és jelenkori teljesítménye előremozdítja az egyetemes emberi kultúrát.

A kiállítás ismeretet ad át közérthető és interaktív formában, szerethetővé, érdekessé téve a magyarságot, a magyar kultúrát, az egyéneket, a közösségeket, a kiemelkedő teljesítményeket és személyiségeket.

készítette:

dr. Lélfai Koppány
BGA Zrt.
vezérigazgató

látta:

Milován Orsolya
KIM NPÁ
főosztályvezető

jóváhagyta:

Répás Zsuzsanna
KIM NPÁ
helyettes államtitkár

BETHLEN GÁBOR
Alap

Fontos és a célcsoport számára releváns szempont, hogy a kiállítás a jelenre vonatkozik, értelmezése innen, és nem a múltból indul. Ugyanúgy szól a magyarországi magyarokról, mint határon túli közösségekről.

Célunk ugyanakkor, hogy a kiállítás nemzetközi összefüggésben is értelmezhető legyen, így a Várban megforduló egyéni és csoportos külföldi turisták számára is releváns információ tartalommal bírjon.

A kiállítás törekszik arra, hogy ne a muzeológia hagyományos eszközeivel dolgozzon. Lényege, hogy egyfajta kulturális minimumot fogalmaz meg, kortárs módon, a kiállítás technikai kivitelezésében pedig meglepő alkalmazásokkal. A kreativitást és a látogatóra gyakorolt hatásokat helyezi előtérbe, ezzel lesz versenyképes.

Feladata, hogy érzéseket, érdeklődést generáljon, és a látogató számára újabb ismeretszerzési forrásokat, igényt nyisson meg. A kiállítás segítségével a Magyarság Háza találkozóhely legyen. Ezért a kiállítás kommunikációjára, a kiállítás márkájának építésére, a párbeszédre és az interaktivitásra különleges hangsúlyt fektetünk.

III. A kiállítás tartalma, tematikai bontásban

A kiállítás a Magyarság Háza félemeleti szintjén, 700 négyzetméteren, a nyugati szárnyban kap helyet. A kiállításához kapcsolódóan kávézó, ruhatár, ajándékbolt is nyílik. A kiállítótér kicsi/közepes méretűek közé tartozik, muzeológiai és látogató-logisztikai szempontból tehát viszonylag csekély számú témakör feldolgozására van lehetőség. 2013-ban, terveink szerint, a szükséges beruházási munkák után, a tárlat a terjeszkedne, mintegy 2000m² területet foglalna el. A kiállítás komoly gyűjteményes résszel, tájegységenkénti kiállítóterekkel bővíthet.

Magyarok a nagyvilágban

Az aulában egy nagyméretű, interaktív tábla segítségével bemutatásra kerül a Kárpát-medence és a diaszpóra magyarságának elhelyezkedése. A tábla segítségével nem csupán az derül ki, hogy hol élnek magyarok a világban, hanem részleteket tudunk meg létszámukról, arról, hogy mikor kerültek jelenlegi lakhelyükre, milyen híres magyarok éltek, élnek az adott vidéken stb.

Szétszórás

A kiállítás első terme bevezeti a látogatót a szétszórás okaiba / fő okába: a trianoni békediktátum bemutatásával a történelmi összefüggéseken keresztül (Trianonhoz vezető út, következmények). Nem hagyja figyelmen kívül az 1870 óta zajló kivándorlási hullámokat, szétszórattatást sem (diaszpóra, csángók), de Trianonra, mint hatásra koncentrálna. Bemutatásra kerül a magyarság XX.

készítette:

dr. Lélfai Koppány
BGA Zrt.
vezérigazgató

látta:

Milován Orsolya
KIM NPÁ
főosztályvezető

jóváhagyta:

Répás Zsuzsanna
KIM NPÁ
helyettes államtitkár

BETHLEN GÁBOR
Alap

századi történelmének legnagyobb, sokszerű tragédiája (történelmi kontextus: mi vezetett ide?, értelmezések, legendák, következmények).

Magyar nyelv

A határon túli területek bővelkednek az ízes, különleges magyar dialektusokban. Ezek bemutatása nem csak érdekességként szolgál, hanem eloszlatja azt a félreértést, hogy a határon túli magyarok „török” nyelvünket. A magyar dialektusok bemutatását egy interaktív hangtár teremben képzeljük el. A térképre kattintva különböző tájnyelvek, nyelvjárások hallhatók a Palócföldtől a csángó vidékekig. Természetesen kiegészíthetjük a nyelvi példát az adott vidék népdalaival és más kapcsolódó audio információkkal.

A „hangtár” külön figyelmet fordít a külföldi látogatókra, akiknek a magyar dialektusok helyett speciális hanganyagot dolgozunk ki.

készítette:

dr. Lélfa Koppány
BGA Zrt.
vezérigazgató

látta:

Milován Orsolya
KIM NPÁ
főosztályvezető

jóváhagyta:

Répás Zsuzsanna
KIM NPÁ
helyettes államtitkár

BETHLEN GÁBOR
Alap

Határon túli híres magyarok

A magyar hírességek közül rengetegen születtek, éltek a határon túli területeken, és jelentős a diaszpórában élők száma is. Ez a rész az elszakított területek híres magyarjait mutatja be. A „hírességek termében” a legismertebb határon túli személyiségek a képernyő dinamikájának a segítségével jelennek meg, de a legmodernebb netes technikákkal, az érdeklődők számára letölthető formában akár több száz külföldi híresség is bemutatható lesz.

Ezek a technikai vívmányok különösen a digitális világhoz vonzó, és abban kitűnően eligazodó fiatal korosztály körében tehetik népszerűvé a kiállítást. A „híres magyarok” között külön helyet kapnak azok hírességek, akikről nem köztudott magyar származásuk. A tárlat audio-vizuális guide segítségével kel életre, mely megfelelő tartalmú és akár okos-telefon segítségével letölthető adatbázisra, tartalmakra épül.

Történelmi vetítő

A XX. század magyar történelme bővelkedik tragikus és dicsőséges mozzanatokban. A történelmi vetítőben az elmúlt 100-120 év magyar történelmének legfontosabb, legérdekesebb, legemblematisabb eseményeit mutatjuk be korabeli filmfelvételeken, a határon túli területekre fókuszálva. Bemutatásra kerülnek a millenniumi rendezvények, az I. Világháború, egy-egy meghatározó kulturális, vagy sportesemény felvételei, a trianoni békeszerződés, a visszacsatolt területekre történő bevonulás filmfelvételei, a kitelepítések, a kommunista időszak, a rendszerváltás kori páneurópai események stb.

Cseppben a tenger

A koncepció fontos eleme, hogy közelebb hozzuk a látogatókhoz a kiállítás témáját. Azaz számukra is átélhető módon ismertessük meg velük a határainkon túl élő magyarok életét, mindennapjait. Hangsúlyt kívánunk helyezni arra, hogy a hírességek, történelmi személyiségek mellett a „kisemberek” sorsát is bemutassuk. Mit jelent nemzeti kisebbségként élni, milyen nehézségekkel kell megküzdeni, és melyek azok a nehezen megfogalmazható szépségek, amelyek mégis szülőföldjükön tartanak sok millió külföldi magyart. A kiállítás ezen része egy vagy több jellegzetes határon túli kisteleplülés történetét, küzdelmes, de mégis eredményes mindennapjait mutatja be az ott élők családtörténetén keresztül. Fókuszba kerülnek az egyéni életutak a történelmi sorsfordulók, Trianon, a vissza-, majd ismételt elcsatolások, a kommunizmus időszaka, majd a rendszerváltás és az európai uniós csatlakozás tükrében.

IV. Megvalósítási szempontok és ütemezés

IV/1. A célközönséghez igazított eszközök

készítette:

dr. Lélfa Koppány
BGA Zrt.
vezérigazgató

látta:

Milován Orsolya
KIM NPÁ
főosztályvezető

jóváhagyta:

Répás Zsuzsanna
KIM NPÁ
helyettes államtitkár

BETHLEN GÁBOR
Alap

A kiállítás rendezéséhez fontos szempont, hogy a kiemelt célközönség az általános iskolai felső tagozatos, középiskolás fiatalság lesz, ezért izgalmas, lendületes és fiatalos tárlatot kívánunk létrehozni.

Erősíteni kívánjuk a Magyarország Háza kortárs hangulatát, hiszen ezen keresztül sokkal gyorsabban és sokkal több emberhez tudunk eljutni.

Kiemelten fontos, hogy alkalmazzuk azokat a 21. századot meghatározó multimédiás technológiákat felvonultató lehetőségeket, amelyek lehetővé teszik a közönség interaktív szórakoztatását, és ezzel elérik, hogy a látogatók rövid idő alatt jelentős mennyiségű és sokáig emlékezetes ismeretekre tegyenek szert.

A kiállítás kerülni kívánja a hagyományos múzeumi „hangvételt”, hiszen Magyarországon számos olyan kulturális intézmény van, melyeknek ez a profilja.

A tárlat megtervezésénél figyelembe kívánjuk venni, hogy a Magyarország Háza egyben rendezvényeket szervező, kutatási és módszertani központ és találkozó hely is.

Kihasználjuk, hogy a Budai Vár a külföldiek által kiemelten látogatott helyszín, tehát a kiállítás első rangú lehetőség az országimázs alakítására is.

A kiállítás építészeti megvalósítása során előnyben részesítjük a „kortárs” megoldásokat. A megrendezés során kiemelt hangsúlyt helyezünk arra, hogy a kiállítási anyag jelentős része multimédiás eszközökön, digitalizált formában jelenjen meg, és a tárlat webes technológiája kiemelt figyelemben részesüljön.

IV/2. Kiállítás tervezés és ütemezés

A BGA által megbízott generál tervező koordinálásában zajlik a kiállítási tér engedélyezési és kiviteli szintű terveinek készítése.

A terv-javaslatok első, hivatalos prezentációjára a Magyarország Házában 2011.11.28.-án került sor. Ezzel párhuzamosan folyik a Magyarország Háza szakaszolt beruházás megvalósíthatósági tanulmányának előkészítése, amely tartalmazza a beruházás első és második szakaszában a kiállítóterek és a kapcsolt funkciók elképzeléseit is.

Elindult a Magyarország Háza logó és szlogen, illetve az egységes elosztó oldalhoz illeszkedő, látványos, multi-funkcionális MH honlap terveztetése.

2012-ben a kiállítás első szakasza terveinek engedélyeztetését, valamint a szükséges kivitelezői közbeszerzések lebonyolítását követően indulhat a kiállítás kivitelezése, ezzel párhuzamosan a kiállítás szakmai munkái.

A közbeszerzések kiírására legkorábban 2012 januárjában kerülhet sor, a kivitelezés májusi kezdéssel indulhat, melynek becsült időigénye 3 hónap. A kivitelezés teljes befejezésével kezdődik a kiállítás építési munka, melynek átfutási ideje kb. 1 hónap.

készítette:

dr. Lélfa Koppány
BGA Zrt.
vezérigazgató

látta:

Milován Orsolya
KIM NPÁ
főosztályvezető

jóváhagyta:

Répás Zsuzsanna
KIM NPÁ
helyettes államtitkár

BETHLEN GÁBOR
Alap

A kivitelezéssel párhuzamosan zajlik a szakmai tartalom és multimédiás eszközök, kiállítási berendezések tervezése, kialakítása, beszerzése.

A kiállítás kivitelezés tervezői és belső építészeti szempontokat, valamint a legrövidebb közbeszerzési határidőket figyelembe véve **legkorábban 2012. augusztus 20-án nyitható meg.**

készítette:

dr. Lélfai Koppány
BGA Zrt.
vezérigazgató

látta:

Milován Orsolya
KIM NPÁ
főosztályvezető

jóváhagyta:

Répás Zsuzsanna
KIM NPÁ
helyettes államtitkár